

N:o 20.

Ank. till Riksd. kansli den 24 april 1896, kl. 6 e. m.

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 8, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om meddelande af föreskrifter dels till förhindrande af barns och minderåriges användande vid offentliga förevisningar och dels till inskränkande af barns och minderåriges användande vid offentliga teaterföreställningar.

Uti en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 15) har herr *A. von Möller* föreslagit,

»att Riksdagen ville till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse med anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes låta utröna, om och till hvilken utsträckning stadganden må kunna meddelas i syfte *dels* att förhindra barns och minderåriges användande vid offentliga förevisningar, såsom lindansning, konstridning, akrobatiska och andra konststycken, vid varieté- och dylika föreställningar, *dels* att inskränka barns och minderåriges användande vid offentliga teaterföreställningar samt, derest utredningen dertill föranleder, låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till lag i ämnet.»

Såsom stöd för denna sin hemställan har motionären framhållit, att de kongl. förordningarna af den 18 november 1881 och den 10 juli 1891 onekligen i ganska många hänseenden tillgodosett ett länge känt behof af skydd för vissa slag af minderårige yrkes- och näringsidkare, samt att, under det den förra förordningen hufvudsakligen afser att skydda unge arbetares lif och lemmar för de faror och öfveransträngningar, som de olika handteringarna kunna medföra, den senare förordningen äfven sökt före-

komma vådor af annat slag, som hotade de minderårige, hvilka i städerna nattetid tillhandahölle tryckalster, blommor och dylikt.

»Oaktadt sålunda» — fortsätter motionären — »redan mycket blifvit gjordt för att åt samhället söka bevara en stor del af den ungdom, som genom eget arbete måste lifnära sig, sund till kropp och seder, synes man dock hafva förbisett att med något lagbud värna en klass af olyckliga barn, uppväxande i förtryck och elände och utsatta för både kroppsliga och moraliska faror, mången gång i vida högre grad än de nyssnämnda.

Och dock stå dessa beklagansvärda lätt att finna i stad och på landsbygden, på cirkusmanéger, varietétribuner, i akrobaters och andra gycklares marknadstält.

Af samvetslöse anhörige eller direktörer tvingas de med hot och misshandlingar att genomgå en för deras sunda utveckling och för utsigten till en framtida nyttig verksamhet ofta förderfbringande lärotid, till dess de nå den grad af skicklighet att blifva tillräckligt inkomstbringande för sin »impressario».

Må det gerna medgifvas, att desse kanske till större delen utgöras af utländingar, men äfven svenskar hafva ej försmått följa deras exempel, och — sorgligt att säga — svenska föräldrar finnas, som af godtrogenhet eller vinningslystnad afhändt sig sina barn åt kringresande konstidare, akrobater och dylike, ett missförhållande, som skall qvarstå, så länge desse ej af någon lag hindras i sina uppvisningar inför en kanske mera tanklös än hjertlös hop af åskådare, hvilka förbise de lidanden, barnet har att genomgå under öfningstiden, samt hur det sätter välfärd och lif på spel för att bereda dem ett ögonblick af nervretande spänning och nöje.»

Motionären anför härpå åtskilliga i afseende på dessa förhållanden i utlandet gällande stadganden, af hvilka hufvudsakligen framgår, att i *Tyskland* få barn under 14 år ej deltaga i »musikutföranden, förevisningar, teaterföreställningar eller andra lustbarheter, utan att dessa erbjuda ett högre konstnärligt eller vetenskapligt intresse»; att i staten *Massachusetts* få ej barn under 15 år uppträda som akrobater eller lindansare, samt att i *Frankrike* det är förbjudet dels i en lag af år 1874 att låta minderige under 16 år utföra farliga kraftstycken eller kroppsvridande öfningar äfvensom att använda andras barn under 16 år eller egna under 12 år vid cirkus-, akrobat-, lindansare- och liknande föreställningar, allt vid straffpåföljd af ända till 2 års fängelse och 200 frs böter, dels i en förordning af år 1892 att använda barn under 13 år såsom skådespelare, statister och dylikt vid föreställningar å fasta scener och varietélokaler, dock med rätt för ministern för undervisningsväsendet och de sköna konsterna i Paris samt prefekterna i departementen

att undantagsvis lemna tillstånd att använda ett eller flera barn vid uppförande af vissa skådespel.

Motionären anför vidare, att »Denna bestämmelse i 1892 års franska lag synes vara särdeles beaktansvärd, helst den å ena sidan i myndigheternas hand lägger rätten att medgifva barns medverkan i sådana skådespel, der detta oundgängligen fordras för den dramatiska handlingen, men å den andra sätter en gräns för ett missbruk, som man på vissa teatrar i vårt land har tillfälle bevittna, att barn af ganska späd ålder ofta qväll efter qväll få tjenstgöra som statister, i dansnummer m. m.», samt tillägger, att då barnen »dessutom om förmiddagarne stundom måste medverka vid nya styckens införing samt uppehålla sig i den dammiga, qvafva teaterluften till sent på natten, torde åtminstone deras helsa — andra olägenheter för deras utveckling att förtiga — deraf förr eller senare lida men».

Första Kammarens första tillfälliga utskott, som haft denna motion till sig hänvisad, har med anledning deraf afgifvit ett så lydande betänkande:

»Till den utredning, motionären lemnat i fråga om den utländska lagstiftningen i föreliggande ämne, har utskottet endast att foga det tillägg, att jemväl i *Belgien* utfärdats en lag af den 28 maj 1888 angående skydd för barn i olika vandringsyrken af hufvudsakligt innehåll, att förbud deri meddelats dels för akrobater, lindansare och dylika att vid offentliga föreställningar använda andras barn under 18 år eller egna under 14 år och dels för personer under 18 år att företaga »opassande» kroppsöfningar.

Då den af motionären åberopade kongl. förordningen af den 18 november 1881 angående minderåriges användande i arbete vid fabrik, handverk eller annan handtering såväl genom sin rubrik som äfven i följd af det i flere paragrafer använda uttrycket »annan handtering» till äfventyrs skulle kunna leda till det antagandet, att det af motionären nu föreslagna förbud för barns och minderåriges användande vid offentliga förevisningar m. m. redan finnes inrymdt i sistberörda förordning, har utskottet trott sig böra framhålla, att af nämnda förordnings innebörd framgår, att förordningen endast afser *industriella företag*, samt att denna utskottets åsigt vinner stöd dels deraf, att, efter det förordningen trädte i tillämpning, Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 13 april 1883 förklarade, att författningen icke ens vore tillämplig på sågverks- eller brädgårdsrörelsen, och dels deraf, att kongl. förordningen angående förbud för barn att nattetid idka viss försäljning m. m. den 10 juli 1891 skulle varit öfverflödig, om med uttrycket »annan handtering» afsetts jemväl sysselsättning utom det industriella området.

Utskottet, som sålunda håller före, att i svensk lag bestämmelser i det af motionärerna angifna syfte saknas, finner i likhet med motionären synnerligen behjertansvärdt, att det skydd, som redan lemnats minderårige för de faror och öfveransträngningar, hvilka den industriella verksamheten kan medföra, jemväl utsträcket till det område, hvarom nu är fråga.

Af en för utskottet tillgänglig summarisk förteckning öfver de offentliga föreställningar, vid hvilka ensamt å tre af hufvudstadens fem varitélokaler barn och minderårige medverkat, framgår, att under tiden från och med år 1892 mer än 20 olika sällskap under längre eller kortare tider härstädes uppträdt och dervid företrädesvis utfört »akrobatiska luftproduktioner.» Det är dock icke blott i hufvudstaden, utan äfven i landets öfriga städer och på landsbygden, som dessa kringflackande sällskap — under föregifvet namn af »konstnärer» och med i regel barns i ett eller annat hänseende onaturligt utvecklade anlag till lockbete — ockra på allmänhetens begär efter nervretande prestationer.

Den, som emellertid närvarit vid någon akrobatisk luftproduktion vare sig i cirkusmanèger eller på varietéföreställningar, der barn utfört öfveransträngande och till och med lifsfarliga kroppsrörelser, har säkerligen känt mera medömkan än beundran för de arma varelser, som måst offra tid och en för deras framtid önskvärd utveckling för att kunna fullgöra uppgifter af ifrågavarande för såväl samhället som dem sjelfva fullkomligt onyttigt slag.

Det skäl, som, enligt utskottets åsigt, också kraftigast talar för behofvet af stadganden i ämnet jemväl inom vårt land, är, att barnens intellektuella utveckling i väsentlig mån åsidosättes under den ganska långa tid, som åtgår, innan de hinna den grad af skicklighet i sitt beklagansvärda yrke, att de kunna offentligen uppträda, samt att befaras kan, det de sedermera, underkastade vanans magt, förlora allt intresse för en nyttigare verksamhet.

Vidkommande slutligen den af motionären föreslagna inskränkningen af barns och minderåriges användande vid offentliga teaterföreställningar, har utskottet, som jemväl i denna del af ämnet delar motionärens uppfattning, intet att till hans gjorda hemställan tillägga.

Motionären har emellertid icke velat ensamt åt Kongl. Maj:t öfverlemna utfärdandet af föreskrifter i ämnet, utan hemställt, att, derest af motionären begärd och genom regeringens försorg verkställd utredning dertill föranledde, Kongl. Maj:t måtte låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag i ämnet; men då ofvan omförmälda förordningarna af den 18 november 1881 och den 10 juli 1891, hvilka äro med föreliggande motions syften likartade, tillkommit utan Riksdagens hörande, och Kongl. Maj:t, för den händelse författningsförslag i frågan grundlagsenligt skulle betinga Riks-

dagens medverkan, otvifvelaktigt kommer att för Riksdagen framlägga förslaget till dylik lag, tillåter sig utskottet med anledning af den förevarande motionen hemställa,

att Första Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t aflåta skrifvelse med anhållan, att Kongl. Maj:t tacktes låta utröna, om och till hvilken utsträckning stadganden må kunna meddelas i syfte *dels* att förhindra barns och minderåriges användande vid offentliga förevisningar, såsom lindansning, konstridning, akrobatiska och andra konststycken, vid varieté- och dylika föreställningar, *dels* att inskränka barns och minderåriges användande vid offentliga teaterföreställningar samt, derest utredningen dertill föranleder, i ämnet utfärda erforderliga föreskrifter.»

Sedan Första Kammaren den 29 sistlidne februari bifallit denna hemställan, har beslutet härom genom protokollsutdrag delgifvits Andra Kammaren, som den 4 sistlidne mars hänvisat ärendet till sitt tredje tillfälliga utskott.

Då motionären till stöd för sina påståenden icke lemnat någon uppgift å faktiskt inträffade missförhållanden af nu ifrågavarande art eller eljest åstadkommit något slags bevisning, har utskottet, för att i någon mån förskaffa sig nödiga upplysningar, ställt sig i förbindelse med polismyndigheterna i fem af rikets största städer, nemligen Stockholm, Göteborg, Malmö, Helsingborg och Norrköping, hvilka myndigheter torde på förevarande område ega den största erfarenhet i vårt land. De upplysningar, som häraf inhemtats, anser sig utskottet kunna i största korthet sammanfatta sålunda:

1). Vid akrobat-, varieté- och andra dylika förevisningar användas svenska barn »ytterst sällan», »endast i ringa utsträckning», »endast i ringa omfattning», »säkert i mycket ringa omfattning» och »mycket sällan».

2). Att svenska föräldrar lemnat sina barn till kringresande, inhemska eller utländska, utföware af nämnda yrken, har veterligen icke förekommit i *Stockholm*. Från *Göteborg* förmäles, att för åtta år sedan en då trettonårig dotter af en f. d. kypare lemnats till cirkus Madigan, hvilken hon ännu tillhör; att två i Norrköping födda syskon, en yngling om 20 och en flicka om 12 år, i späd ålder lemnats till och fortfarande tillhöra samma cirkus, samt att vid ett 1894 uppträdande mindre cirkussällskap, hvars direktör var svensk, uppträdt såväl dennes egen femåriga dotter som några andra svenska barn, hvilkas föräldrar icke medföljde sällskapet. I *Malmö* hafva svenska föräldrar blott »i ett par här kända fall» lemnat sina barn till dylika sällskap. I *Helsingborg* säges dylikt öfverlemnande förekomma

»ytterst sällan»; dock hade cirkus Madigan »af utblottade föräldrar i Malmö mottagit en nu omkring sex år gammal flicka, som redan börjat uppträda vid ridning å häst». Från *Norrköping* omtalas, att endast en familjefar (fabrikarbetare) lemnat sina barn, en gosse och en flicka — jemför uppgiften här ofvan från Göteborg — till ett kringresande cirkussällskap, hvarjemte tillägges, att dessa barn » varit nöjda med den behandling, de vid sällskapet fått röna ».

3). Barn, som användas vid föreställningar af nu förevarande slag, sägas oftast och i regeln vara åtföljda af sina vid samma sällskap anställda föräldrar; dock erinras från Göteborg, att »vid cirkussällskapen torde detta i allmänhet icke vara förhållandet».

4). Beträffande förhållandet mellan utöfvarne af förevisningarna samt de i yrket använda barnen, såväl yrkesmännens egna som andras, säges från *Stockholm*, »att förhållandet emellan föräldrar och barn i allmänhet är synnerligen godt och att någon för barnen pinsam behandling veterligen ej förekommer». Från *Göteborg* heter det, att »några klagomål angående barnens behandlingssätt hafva icke blifvit hos polismyndigheten här gjorda, men lärer behandlingssättet emot de i yrket använda barnen, de må nu vara egna eller andras, lemna åtskilligt öfrigt att önska. Särskildt under öfningstider skall behandlingen vara hård, och om barnen ej kunna nöjaktigt utöfva sina konster, lära de ofta misshandlas». Polismästaren i *Malmö* yttrar, att »hithörande frågor föga uppmärksammas af polisen, men om jag får döma efter den omständigheten, att under min snart tioåriga embetstid endast en gång, så vidt jag kan minnas, klagomål, förspotts i sådant afseende, kan ju förhållandet betecknas såsom i allmänhet godt». Från *Helsingborg* säges, att »numera höras aldrig klagomål, att utöfvare af nyssnämnda yrken illa behandla sina eller andras barn», och från *Norrköping* meddelas, »att något fall af dåligt bemötande eller dålig behandling i allmänhet af sådana barn icke kommit till polismyndighetens kännedom».

5). Utom öfning i sitt yrke sägas barnen i allmänhet »antagligen icke sakna undervisning i vanliga skolämnen», »vid längre uppehåll å platsen erhålla någon undervisning», »hos större och bättre sällskap få någon boklig undervisning, förmodligen dock ringa», men »i de flesta fall förekommer sannolikt ingen boklig undervisning» o. s. v.

6). På frågan, huru vida nu ifrågavarande barn anses vara fysiskt eller moraliskt underlägsna andra barn, har svarats: från *Stockholm*, att de icke »äro sämre än andra i motsvarande ställning, snarare bättre»; från *Göteborg*, att de utom cirkus- och varieté-lokalerna synas »fysiskt öfveranstängda samt sakna i allmänhet den barnsliga glädtighet och sorglöshet, som annars utmärka under goda och normala förhållanden uppfostrade barn»;

från *Malmö*, att nästan hvarje hållpunkt saknas för ett omdöme härvidlag, men »att de i moraliskt afseende måste blifva underlägsna andra barn, torde man dock kunna antaga»; från *Helsingborg*, att »under inöfningen äro barnen otvifvelaktigt ofta underkastade en hård behandling, som kan medföra en för deras kroppsliga utveckling menlig påföljd, och barnens moraliska tillstånd måste lida af umgänget med de s. k. artisterna, hvilka i allmänhet äro kända för ett lättsinnigt, ej sällan tygellöst och liderligt lefnadssätt», samt från *Norrköping*, att vederbörande icke tilltror sig frågans bedömande.

Af dessa svar och de upplysningar, som i öfrigt stått till buds, har utskottet väl inhemtat, att vissa missförhållanden stundom förekomma i afseende på behandlingen och uppfostran af de barn och minderåriga, hvilka användas vid offentliga förevisningar, men utskottet har dock icke funnit påvisadt, att de äro af så svår art och stor utsträckning, att det ifrågasatta förbudet kan anses vara af verkligt behof påkalladt, helst utväg icke saknas för ordningsmagten att ingripa mot misshandel, synnerligast om den utöfvas å allmänt ställe och under offentlig förevisning. Utskottet föreställer sig, att, när öfveranstängning eller dålig behandling af barn och minderåriga i fråga förekommer, densamma hufvudsakligen eger rum under tiderna mellan de offentliga förevisningarna, då sjelfva inöfvandet af de till uppvisning afsedda s. k. konststyckena försiggår utan några främmandes närvaro; men att i lag stadga ett förbud mot dylika öfningar är hvarken af motionären ifrågasatt eller enligt utskottets förmenande praktiskt utförbart. Mot kroppslig misshandling af synnerligen svår art under dessa öfningar torde dock barnen, äfven i fall, då föräldraömhet eller allmänt mensklig känsla skulle tryta, åtminstone i någon mån skyddas af förevisarens egna intresse, som tvifvelsutan bjuder honom att ej skada eller öfver förmågan anstränga barnen. Såsom det starkaste skäl för behofvet af nu ifrågasatta stadganden har framhållits, att barnens intellektuella utveckling åsidosattes under den långa tid, som åtgår, innan de hunnit sådan yrkesskicklighet, att de kunna offentligen uppträda, samt faran att de sedermera, underkastade vanans magt, förlora allt intresse för en nyttigare verksamhet; men utskottet kan icke finna, att sådana olägenheter förebyggas genom ett förbud allenast mot deras användande vid offentliga förevisningar, utan skulle härtill erfordras ett förbud äfven mot deras förberedande öfningar och kringflackande lefnadssätt, — något, som väl lika litet låter sig utföra som att, der uppenbar miss-

handel ej påvisas, för skyddande af barnens moralitet mot dåliga inflytelser beröfva deras föräldrar eller husbönder det dem eljest lagligen tillkommande målsmanskap. För den bokliga undervisningen af dylika barn och minderåriga, så vidt de tillhöra svenska församlingar, hafva för öfrigt vederbörande myndigheter författningsenlig befogenhet att i händelse af motvillighet eller tredska draga nödig försorg; och hvad angår de lägre och sämre yrkesidkarne af ifrågavarande slag, hvilka under de torftigaste omständigheter stryka landet omkring, torde det kunna ifrågasättas, om icke en del gröfre missbruk skulle, till förmån för de dessa personer åtföljande barn och minderåriga, kunna stäfas genom en kraftigare tillämpning af gällande författningar angående in- och utländske lösdrifvares och betlares behandling.

Beträffande slutligen barns och minderåriges medverkan vid offentliga teaterföreställningar, torde dylik användning i vårt land icke hafva någon synnerligen stor utsträckning och icke heller medföra så svåra olägenheter, att en särskild lagstiftning bör ensamt därför åvägabringas.

På grund af hvad sålunda anförts och enär det dessutom vill förefalla utskottet obilligt att utan särdeles tvingande orsaker hindra föräldrar att, på sätt dem bäst synes, uppfostra sina barn till yrken, som icke äro olagliga och hvilka kunna bereda sina utöfvare bergning, stundom till och med mycket goda ekonomiska fördelar, får utskottet hemställa,

att Andra Kammaren icke måtte biträda Första Kammarens beslut.

Stockholm den 21 april 1896.

På utskottets vägnar:

H. AMNÉUS.

Reservationer:

dels af herr *N. J. Nilsson*;

dels ock af herrar *S. Palme*, *M. Alsterlund* och *Jonas Andersson*, som anfört följande:

Utskottet anser, att man icke må hindra föräldrar att, på sätt dem bäst synes, uppfostra sina barn till yrken, som icke äro olagliga och hvilka kunna bereda sina utöfvare bergning, stundom till och med mycket goda ekonomiska fördelar.»

Huru tilltalande än denna sats må förefalla dem, som hylla individens obegränsade sjelfbestänningsrätt, kunna dock ur rättvisans och samhällsmoralens synpunkt berättigade anmärkningar deremot göras. Det gäller nemligen icke i detta fall fria, myndiga medborgares sjelfbestänningsrätt öfver sig sjelfva, utan föräldrars och målsmäns enväldsmagt öfver sina barn eller myndlingar. Om ock samhället endast med ytterst varsam hand bör ingripa i den individuella friheten eller i föräldramyndigheten, så är dock en af de förnämsta omsorgerna för ett ordnad samhälle att skydda de små, de svaga inom samhället. Kan det visas, att barnens fysiska, moraliska eller intellektuella utveckling genom ett visst bruk af föräldramyndigheten lider skada, då eger för visso samhället att ingripa för att deremot lemna sitt skydd. I full öfverensstämmelse härmed har kongl. förordningen af den 18 november 1881 angående minderåriges användande i arbete vid fabrik, handverk eller annan handtering blifvit utfärdad, så ock kongl. förordningen af den 10 juli 1891 angående förbud för barn att nattetid idka viss försäljning m. m. Att barnen måste skyddas och att staten dertill har både rätt och pligt är således ett inom vårt svenska samhälle längesedan godkändt faktum.

Såsom det väsentligaste stödet för sitt afstyrkande hänvisar utskottet till de svar, som på utskottets förfrågan lemnats af åtskilliga myndigheter i våra större städer. Om emellertid dessa svar närmare granskas, så torde man finna, att de snarare tala för bifall till förslaget.

Särskildt torde böra fästas afseende vid det af polismyndigheterna i Helsingborg omförmälda faktum, att en liten sex års flicka från Malmö, som af sina föräldrar »öfverlemnades» till en cirkus, »redan börjat uppträda vid ridning å häst». Ett enda fall af den upprörande art som detta bör vara tillräckligt för att förmå lagstiftaren att ingripa. Och detta fall är ingalunda enstaka. Polismyndigheten i Göteborg omförmäler en trettonårig flicka, som

lemnades åt en cirkus för att uppöfvas i akrobatiska konster, samt äfven ett mindre cirkussällskap, der dels den svenske direktörens femåriga dotter och dels några andra svenska barn, hvilkas föräldrar ej medföljde sällskapet, uppträdde. Från Norrköping inberättas äfven ett par fall, der barn i späd ålder blifvit öfverlemnade till en cirkus. Från Malmö konstateras detsamma i »ett par här kända fall.» Från Eskilstuna inberättas på enskild väg fall af barns rymning för att förena sig med konstmakare, hvarförutom en med norrländska förhållanden nära bekant person, medlem af Andra Kammarerna, intygar, att det »ganska ofta inträffar, att vid marknadstillfällen, liquidationsmöten och dylika förrättningar akrobater, lindansare, positivspelare, karusellupplåtare och dylike använda af svenska föräldrar födda barn såsom medverkande vid föreställningarna.» En snarlik utsago har enskildt gifvits af en annan medlem af Andra Kammarerna, som på grund af sin embetsställning är i tillfälle att öfverblicka en stor landsbygd. Af det anförda torde framgå, att det ingalunda är alltför ovanligt att se barn uppträda i nu ifrågavarande slag af föreställningar. Dock torde, enligt de upplysningar, som enskildt varit att erhålla, missförhållandena skarpast framträda på landsbygden, der kringvandrande konstmakare ofta medföra små barn.

Med afseende dels på förhållandet mellan barnen och utöfvarne af här ifrågavarande yrken, dels på barnens tillfälle till boklig undervisning och dels på barnens fysiska och moraliska tillstånd, synes utskottet icke fullt hafva uppfattat innebörden af de afgifna svaren. Enligt utsago af polismästaren i Göteborg »lärer behandlingssättet emot de i yrket använda barnen *lemna åtskilligt öfrigt att önska*. Särskildt under öfningstider skall behandlingen vara *hård*, och om barnen ej kunna nöjaktigt utöfva sina konster, lära de ofta *misshandlas* . . . Att döma efter deras utseende, då de befinna sig utom cirkus- och varietélokalerna, synas barnen vara *fysiskt öfveranstängda* samt sakna i allmänhet den barnsliga glädthet och sorglöshet, som annars utmärka under goda och normala förhållanden uppfostrade barn». Polismästaren i Malmö antager, »att de i *moraliskt afseende måste blifva underlägsna andra barn*» samt säger med afseende på deras uppfostran, att »i de flesta fall förekommer sannolikt *ingen boklig undervisning*». Polismyndigheterna i Helsingborg säga: »Under inöfningen äro barnen otvifvelaktigt ofta underkastade en *hård behandling*, som kan medföra en för deras kroppsliga utveckling menlig påföljd, och barnens moraliska tillstånd måste lida af umgänget med de s. k. »artisterna», hvilka i allmänhet äro kända för ett lättsinnigt, ej sällan tygellöst och liderligt lefnadssätt.» Samma myndighet anser sig kunna förklara, att »någon regelmessig, ordentlig skolundervisning kan tydligtvis icke komma dessa barn till del» och att det i de flesta fall »med barnens undervisning är klen bestäldt».

Trots sådana ganska bestämda uttalanden angående dessa upprörande missförhållanden, har utskottet »icke funnit påvisadt, att de äro af så svår art och stor utsträckning, att det ifrågasatta förbudet kan anses vara af verkligt behof påkalladt.» Utskottet synes dervid väsentligen stödja sig derpå, att »utväg icke saknas för ordningsmagten att ingripa mot misshandel», samt synes hemta stöd för denna sin uppfattning deri, att, såsom säges från Göteborg, »några klagomål angående barnens behandlingssätt hafva icke blifvit hos polismyndigheten här gjorda», eller att i Norrköping »något fall af dåligt bemötande eller dålig behandling icke kommit till polismyndighetens kännedom». Deremot må väl uppställas de frågorna: Huru långt skall misshandeln, svälten och den dåliga behandlingen drifvas för att en polismyndighet skall finna sig kallad att *själfmant* ingripa? Huru skall en liten sexårig flicka, ensam och öfvergifven midt i ett band af internationella cirkuskonstmakare, kunna tänkas blifva i stånd att till en polismyndighet framföra det hjertslitande nödropet öfver sina lidanden? Orsaken till att inga klagomål komma till polismyndigheternas öron är för visso icke att söka deri, att anledningar till klagomål saknas, utan deri, att de arma cirkusbarnens qvidan förqväfves, innan den nått utanför cirkusbarackens väggar.

Synnerlig vigt synes utskottet fästa vid den förmodan, att om ett stadgande i nu ifrågasatt syfte blefve utfördt, så skulle väl barnens offentliga uppträdande blifva hämmadt, men då i allmänhet akrobatutbildningen måste börjas vid mycket unga år, skulle dock den enskilda, icke offentliga undervisningen i yrket ohindradt fortgå, hvilket vore så mycket olämpligare som det egentligen är vid denna, som den dåliga behandlingen och de öfriga missförhållandena kunna anmärkas. Om man emellertid öfvertänker, huru härmed praktiskt skulle komma att ställa sig, så skulle man säkerligen finna, att i och med ett förbud för minderåriges offentliga uppträdande skulle sannolikt äfven deras öfvande i hithörande yrken komma att upphöra. Då det i allmänhet är mycket fattiga föräldrar, hvilka för sina barn välja dessa yrken, kan man ock vara förvissad, att föräldrarne själfva icke skola förmå att bekosta för sina barn den nödiga yrkesutbildningen. Icke heller lär någon cirkus- eller akrobatdirektör vara hågad att alltifrån ett barns tidigare år börja en utbildning, hvars frukter icke, såsom nu, genast kunna skördas, utan hvilka först efter kanske mer än ett tiotal år kunna komma honom till godo. Ett förbud mot minderåriges offentliga uppträdande torde därför i de allra flesta fall leda dertill, att svenska barn icke vidare komma att rekrytera cirkus- eller akrobattrupper.

Utskottet synes för öfrigt fästa sig alltför uteslutande vid de *svenska* barnen. Utskottet har hos polismyndigheterna förfrågat sig, om »svenska barn» användas i dylika yrken, samt om »svenska föräldrar» ditlemnat sina

barn. Men utskottet förbiser de många barn af utländsk nationalitet, som alla dagar uppträda i vårt land och hvilka väl ur allmänt mänsklig synpunkt förtjena vårt intresse, vårt medlidande. Dessa här uppträdande utländska barn utgöra för öfrigt en alldeles särskild anledning för svenska barn att, smittade af exemplet, låta sig lockas af det offentliga uppträdandets skenbart lysande framgångar. Ett allmänt förbud mot minderårigas uppträdande skulle icke blott förhindra sådana utländska barn att här uppträda, utan jemväl i många fall åstadkomma, att deras föräldrar eller de trupper, de tillhöra, mindre gerna funno vägen upp till vårt land. Allmänhetens smak för en god, upplyftande förströelse skulle helt visst vinna deraf, och den ädla gymnastiken, den uppfriskande sporten likaså.

Med anledning af hvad vi nu anfört, få vi hemställa, att Andra Kam-maren, med afslag å utskottets afstyrkande, ville förena sig i det af Första Kam-maren rörande ifrågavarande motion fattade beslut, nemligen

att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t aflåta skrifvelse med anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes låta utröna, om och till hvilken utsträckning stadganden må kunna meddelas i syfte *dels* att förhindra barns och minderåriges användande vid offentliga förevisningar, såsom lindansning, konstridning, akrobatiska och andra konststycken, vid varieté- och dylika föreställningar, *dels* att inskränka barns och minderåriges användande vid offentliga teaterföreställningar samt, derest utredningen dertill föranleder, i ämnet utfärda erforderliga föreskrifter.